

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลจังหวัดอุบลราชธานีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลจังหวัดอุบลราชธานีส่งความเห็นขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ข้ออ้างและเหตุผลโดยสรุปของทุกฝ่ายปรากฏในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

พิเคราะห์แล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของบุคคลว่าจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำผิดมิได้ ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๒ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการสาขาพรรคการเมืองว่ามีหน้าที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่งและภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ จะต้องระวางโทษตามมาตรา ๘๔ คือ ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทและปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องที่ศาลจังหวัดอุบลราชธานีมีความเห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ วรรคสอง สันนิษฐานว่ากรรมการสาขาพรรคการเมืองจะต้องทราบการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การเข้าดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หัวหน้าพรรคการเมืองได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน บทบัญญัติความผิดตามมาตรา ๘๔ ที่กำหนดให้กรรมการสาขาพรรคการเมืองซึ่งไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ ต้องรับโทษ เป็นการลงโทษบุคคลจากข้อสันนิษฐานของกฎหมายโดยเด็ดขาด จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ นั้น เห็นว่า ตามคำฟ้องโจทก์ สรุปได้ว่า

จำเลยซึ่งเป็นกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สาขาลำดับที่ ๑๐๒ พ้นจากตำแหน่งกรรมการแล้ว มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว แต่จำเลยมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๘๔ เป็นการฟ้องว่าจำเลยกระทำการอันกฎหมายที่ให้อยู่ในเวลาที่จำเลยกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดตามมาตรา ๔๒ และกำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๘๔ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ เมื่อศาลจังหวัดอุบลราชธานีอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังแล้ว จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องแสดงว่าจำเลยเข้าใจฟ้องของโจทก์โดยมิได้หลงข้อต่อสู้แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม แม้จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ถ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานีเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำผิดก็ดี การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษก็ดี ศาลจังหวัดอุบลราชธานีก็ชอบที่จะยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ วรรคแรก หากไม่มีเหตุดังกล่าว ศาลจังหวัดอุบลราชธานีก็ชอบที่จะใช้ดุลพินิจลงโทษจำเลยตามที่เห็นสมควร กรณีมิใช่เป็นการกำหนดการกระทำความผิดของบุคคลจากการสันนิษฐานโดยเด็ดขาดตามความเห็นของศาลจังหวัดอุบลราชธานี

อาศัยเหตุผลดังที่กล่าวมา จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๔ ประกอบมาตรา ๔๒ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ